WASHINGTON D.C.

І чужому научайтесь,
Й свого не цурайтесь...
Т. ШЕВЧЕНКО

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК — UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація: "Svoboda", 81-83 Grand St. Jersey City, N. J. Тел.: HEnderson 4-0237 УНС: HEnderson 5-8740 Тел. в Ню Йорку: BArcly 7-4125

РІК LXV. Ч. 110. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК. СЕРЕДА, 11-го ЧЕРВНЯ 1958 П'ЯТЬ ЦЕНТІВ — FIVE CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, WEDNESDAY, JUNE 11, 1958 No. 110. VOL. LXV.

ГЕН. ТЕЙЛОР І БРОКЕР ДОБАЧАЮТЬ ЗАГРОЗУ В ДАЛЬШІЙ РЕДУКЦІЇ АРМІЇ ЗДА

Вашингтон. — Сенатська бюджетова підкомісія продовжувала в понеділок 9-го червня ц. р. переслухання в справі запропонованої урядом дальшої редукції кількости вояків в американській армії. Останній зізнавав у цій справі минулого тижня секретар оборони Ніл Г. Мек-Елрой, який обстоював конечність зменшення людського стану армії на дальших 55,000 вояків, мотивуючи це тим, що цю редукцію вирівнює наявність різних родів модерної зброї. Переслухувані щодо цього в понеділок цього тижня шеф штабу армії ген. Мексвелл Д. Тейлор та секретар армії Вілбер М. Брокер висловили свої сумніви в доцільності пропонованої редукції, стверджуючи, що зменшення армії на 55,000 вояків поставить силу американської армії нижче вимаганого рівня. Висловлюючи ці сумніви, обидва — і Тейлор і Брокер — підкреслювали, що вони, як льояльні члени адміністрації — приймуть цю редукцію, запропоновану їхніми зверхниками, без спротиву, але ж водночас із цим вони вважають своїм обов'язком висловити свій протилежний погляд на ці справи. В розгляданій тепер сенатською бюджетовою підкомісією програмі уряд пропонує зменшити стан армії з 900,000 до 870,000 вояків, починаючи вже з 1 липня ц. р. Проти такої редукції висловилася вже Палата Репрезентантів, відкидаючи пропозицію уряду в цій справі і призначуючи для армії 99 мільйонів долярів більше, як цього вимагав през. Айзенгавер. Ген. Тейлор і секретар армії Брокер, зізнаючи перед бюджетовою підкомісією, ствердили, що вони вимагали первісно вдержання людського стану армії в силі 925,000 вояків і не змінили свого погляду ні по тому, коли армію зредуковано до 900,000 вояків, ні тепер, коли уряд вимагає дальшої редукції армії. Відповідаючи на дальші питання, ген. Тейлор ствердив, що вдержування армії на висоті сьогоднішніх вимог коштувало б від 12 до 13 більйонів долярів річно; уряд передбачає на ту ціль всього 8,690,000,000 долярів. Обидва — і ген. Тейлор і секретар армії Брокер — заявилися в основному проти зменшування армії, підкреслюючи декілька разів конечність вдержання людського стану її в кількості щонайменше 925.000 вояків.

СССР може відважитися на більшу війну без атомової зброї

Вашингтон. — Департамент оборони виготовив звіт про стан совєтської армії і в тому звіті стверджує, що СССР має такі великі збройні сили, що може почати велику війну навіть без атомової зброї. Цей звіт зроблений на основі даних армійської розвідки. Він стверджує, що СССР є загрозою для вільного світу, бо він може почати війну атомовою зброєю, або може своїми великими людськими резервами вести війну, не вживаючи атамової зброї. СССР може на випадок потреби „постачати добровольців" своїм сателітам, яких може також озброювати. Збройні сили СССР становлять: 2,500,000 вояків (в тому 175 піхотних дивізій); 1,000,000 летунів і 20.000 літаків у летунстві; 500 підводних човнів, 25 модерних кружляків і 130 модерних нищильників у фльоті. У звіті говориться про те, що Совєти не здійснили своїх обіцянок зменшити свої збройні сили до 2,140,000; противно, вони впродовж останніх років ще їх збільшили. А ЗДА зменшили свої збройні сили і хочуть їх ще більше редукувати. Армія ЗДА становить — 900,000 і має бути зменшена до 870,000; летунство — 875,000, а має бути зменшене до 850,000. ЗДА мають — 20,330 літаків і 402 воєнні кораблі, 15 літаконосців і 3 атомові підводні човни. Американські військові експерти твердять, що в СССР є дві воєнні концепції: або вести загальну війну без атомової зброї, або з нею. ЗДА не мали б надії на перемогу, коли б СССР вів війну без атомової зброї, бо тоді і ця країна не могла б її вживати.

Фльота припинює будову 6-ох нових кораблів

Вашингтон. — Секретар фльоти Томас С. Гейтс повідомив 9-го червня, що фльота припинює будову 6-ох нових кораблів і модернізацію 3-ох старих. Це все робиться із браку коштів. Всі ці праці мали б коштувати коло 500 мільйонів долярів. Секретар фльоти Гейтс заявив, що фльота робить це неохоче, але високі кошти інших конструкцій вимагають стільки фондів, призначених на фльоту, що треба припинити покищо деякі будови й модернізаційні праці на те, щоб можна було скінчити принаймні частину задуманих проєктів. Між тими кораблями є 4 фреґати з керованими ракетами, які мали коштувати по 50 мільйонів долярів, і два ескортові нищильники по 15 мільйонів долярів. Модернізаційні праці мали коштувати в цьому році багато мільйонів долярів. Представник фльоти заявив, що ця редукція в будові кораблів не матиме впливу на число робітників, затруднених при будові кораблів.

В АМЕРИЦІ

● **Виконний директор** бібліотеки ім. Гаррі Трумана в Індепенденсі, Міссурі, Дейвід Д. Ллойд повідомив, що підписано контракт на 60,000 долярів на намалювання фресків на головній стіні голлу будинку бібліотеки. Цю працю має виконати мистець із Кензас Сити Томас Гарт Бентсен. Фрески мають зображувати події від 1815 до 1850 року, коли з Індепенденсу був випадовий пункт в підбитті Заходу.

● **Департамент рільництва** повідомляє, що цього літа й осени вишле до СССР шість делеґацій для вивчення совєтського рільництва. В тому самому часі стільки саме делеґацій із СССР прибуде до ЗДА. В липні або серпні секретар рільництва Езра Тефт Бенсон плянує відвідати Европу, в тому і СССР. До Совєтів мали б їхати із ЗДА тільки рільничі фахівці з департаменту рільництва і з рільничих каледжів.

● **Каледж св. Йосифа в Филаделфії** надав мадярському кардиналові Міндсенті почесний докторат права під час закінчення шкільного року. Цей почесний диплом перебрав для кардинала голова Мадярського Комітету в Ню Йорку монсеньйор Беля Варґас, бо сам відзначений кардинал перебуває в американській амбасаді в Будапешті, куди він сховався перед арештуванням.

● **Засуджений до кари смерти** 22-річний Джордж Ловелл із Рейфорду, Флорида, дістав відкладення екзекуції на 5 днів, бо він рішився віддати свої очі до „очного банку", які можуть бути перещеплені тим особам, які втратять із будь-яких причин око.

В СЕНАТСЬКІЙ БЮДЖЕТОВІЙ КОМІСІЇ

Шеф штабу армії ЗДА ген. Мексвелл Д. Тейлор (ліворуч) та секретар армії Вілбер М. Брокер із проєктами нових військових авт під час зізнань в сенатській бюджетовій комісії в справі запропонованої урядом редукції стану армії ЗДА.

УВАН У ЗДА ВІДБУЛА РІЧНІ ЗБОРИ

Ню Йорк. — Минулої неділі, 8-го червня ввечорі, тут у приміщеннях Українського Інституту Америки відбулись річні збори Української Вільної Академії Наук у ЗДА, на яких президент Академії професор Михайло О. Ветухів доповідав про діяльність УВАН у ЗДА в 1957/58 академічному році. Заля зборів була заповнена членами Академії, членами Фундації, прихильниками УВАН і гостями. Привіти для Академії з нагоди цих зборів передали архиєпископ Мстислав, голова УНС і президент УККА Дмитро Галичин, голова УРСоюзу Антін Батюк, президент УВАН в Німеччині проф. Петро Курінний та інші. З привітом і оцінкою праці УВАН у ЗДА виступав президент УНР в екзилі д-р Степан Витвицький. Від грузинських дослідників вітав УВАН д-р Ілля Гольдман, а від білоруських проф. А. Абрамчик. З привітом виступав також дійсний член УВАН проф. Б Мартос, який тепер приїхав з Мюнхену. На зборах були приявні також представники наших Церков, архиєпископ Палладін, що промовляв при закінченні зборів, о. д-р Ваврик, ЧСВВ, та свщ. О. Міненко. Після доповіді проф. М. Ветухова відбулася дискусія. На початку зборів, якими проводив віце-президент Академії проф. Д. Горняткевич вшановано пам'ять померлих співробітників Академії П Грицака і Ю. Сенькова та українських вчених П. Герасименка і О. Попова.

Відбулось благословення Народного Дому в Бриджпорті

Бриджпорт, Конн. — Минулої неділі, 8-го червня, відбулось тут благословення новопридбаного Українського Народного Дому, власниками якого є головно члени обидвох Союзів: УНС і УРС. Акту благословення довершив місцевий український католицький парох о. Ярослав Шуст. Опісля відбувся бенкет, що його відкрив голова Дому Юрко Добуш та яким проводив нововибраний головний радний УРС Йосиф Сливінський. Під час бенкету промовляли головний предсідник УНСоюзу Дмитро Галичин та головний предсідник УРСоюзу Антін Батюк. Приявних на бенкеті було 300 осіб. Представники поодиноких місцевих організацій складали привітання і пожертви на Дім.

$ 600 зібрано досі на передвиборчу кампанію судді Ґонаса

Ню Йорк. — З крайового Комітету збірки фондів на передвиборчу кампанію судді Івана Ґонаса інформують, що на ту ціль зібрано досі уже понад 600 долярів. Суддя Іван Ґонас, член Українського Народного Союзу та видатний американський діяч, змагається за здобуття демократичної кандидатури на сенатора З'єдинених Держав із стейту Індіяни. Він є першим громадянином українського роду, що змагається за цей високий пост. Вибір кандидатів має відбутися з кінцем цього місяця. Для допомоги судді Ґонасові в його кампанії був створений окремий комітет, що його очолює нововибраний заступник головного предсідника УНСоюзу Йосип Лисогір Адв. Петро Ґулик з Йонґставн, Огайо, є касиром того комітету, стейтові відділи якого очолюють: адв. Степан Ярема в Ню Йорку, адв. Марсел Вагнер в Ню Джерзі проф. Честер Манастирський в Західній Пенсилвенії, адв. Степан Бродиш у Филаделфії і Тарас Шмаґала, син головного радного УНСоюзу Дмитра Шмаґали, в Клівленді.

Померла Лідія Постолюк, дружина відомого діяча

Джерзі Сити. — Минулого понеділка, 9-го червня перед полуднем, у місцевому Медичному Центрі померла на 42-му році життя сл. п. Лідія з Табенцьких Постолюк, дружина відомого діяча Петра Постолюка, затрудненого від багатьох років у В-ві „Свобода" Покійна народилась в Сколім у Західній Україні, та була учителькою. Одружилась на еміґрації в Кракові в 1943-му році, де Петро Постолюк був одним з директорів Українського Видавництва, в якому і Покійна працювала як урядничка. Захворіла на біль голови саме в часі, як її чоловік був делеґатом на 24-ту конвенцію УНСоюзу в Клівленді. Повідомлений про недугу дружини телефоном, він негайно виїхав додому, але застав її вже в критичному стані в лікарні, де вона, після 10 днів померла від виливу крови до мозку. Всі можливі тільки зусилля вдержати її при житті не мали успіху. Покійна, крім чоловіка і матері та ближчої і дальшої рідні, осиротила 14-літню дочку Ірину, що саме в цьому році кінчить публічну школу. Похоронне заведення Ковальчика в Джерзі Сити, де лежить тіло Покійної, було під час панахиди, яку відправив о. Я. Сірко в понеділок ввечорі, заповнене численними приятелями Постолюків, зокрема з-поміж бувших Усусів, товаришів зброї чоловіка Покійної, також і самої активної громадської діячки. Похорони відбудуться в середу, 11-го червня о год. 9-ій рано з місцевої української католицької ерkви св. Петра і Павла на цвинтар Святого Хреста в Норт Арлінґтон, Н. Дж.

ЗДА погоджуються на участь Польщі й ЧСР в розмовах над контролею вибухів

Вашинґтон. — У понеділок 9-го червня през. Айзенгавер відповів короткою нотою на останнього листа Хрущова щодо наради фахівців над уведенням системи контролі, яка ґарантувала б, що ніяка держава не порушить договору про припинення дальших експериментальних атомово-водневих вибухів. У цій своїй останній ноті, яку раніше попередила низка американських і совєтських нот, Президент погодився на вимогу Хрущова, щоб у тих нарадах взяли участь також делеґати Польщі й ЧСР. За пресовими коментарями, хоча Америка не погоджується на совєтську вимогу, щоб в усіх східньо-західніх переговорах був „паритет учасників", проте в даному випадку річ іде тільки про те, щоб усі учасники розпоряджали відповідними вченими фахівцями від проблем атомової енерґії. Американські часописи висловлюють переконання, що після цієї останньої ноти Президента в найкоротшому часі почнуться ці переговори, які нібито мають „переламати льоди" в західньо-совєтських взаєминах та започаткувати взагалі переговори про міжнародне роззброєння. Інші коментатори є більш песимістичні.

10 000 війська переводить на Кипрі поліційну годину

Нікозія. — 10.000 англійського війська розташовано на вулицях всіх більших міст на Кипрі, де проголошено поліційну годину з строгою забороною появлятись там мешканцям від сумерку до досвіта. У понеділок 9 червня заборона виходу на вулицю обов'язувала весь день так зване старе місто в столиці Кипру Нікозії. Ці гострі адміністраційні заходи прийшли після того, як турки перевели бурхливі демонстрації проти греків з актами взаємного терору, внаслідку чого згинуло 9 осіб, а кількадесять було поранених. Турецький уряд погодився на те, щоб постійна Рада НАТО розглянула скаргу Греції проти Туреччини у зв'язку з тими протигрецькими заворушеннями на Кипрі. Англійський уряд звернувся з закликом до турецького уряду, щоб той вплинув заспокоююче на своїх земляків на Кипрі. Грецький король Павло, відкриваючи новий парлямент в понеділок 9 ц.м., заявив, що Греція зробить все можливе, щоб запевнити грекам на Кипрі право самовизначення. Прем'єром Греції залишився Константин Караманліс, який виграв вибори з 11 травня ц.р. Архиепископ Макаріос вернувся з однотижневих відвідин в Єгипті, де він розмовляв м. і. з президентом Нассером. На Кипрі є 400.000 греків і 100.000 турків. В половині цього місяця англійський уряд має проголосити новий проєкт розв'язки кипрської проблеми, однак існує мало виглядів, щоб однаково Греція, як Туреччина погодились на компроміс, бо тепер вони заступають дві одна одній суперечні позиції.

Совєти „реабілітують" засуджених музик

Москва. — Центральний Комітет Компартії СССР оприлюднив заяву, в якій він стверджує несправедливість засудження покійного композитора Серґея Прокофієва і живучих композиторів Дмитрія Шостакевича та Арама Хачатуріяна за їхні „формалістичні ухили". Водночас стверджено, що пресові атаки проти тих музик, які появились були перед смертю Сталіна у 1953 році — були несправедливі. ЦК Компартії зажадав, щоб редакція „Правди", чолового партійного органу, „направила" заподіяну тим музикам несправедливість. Проте водночас партія застерегла собі надалі право контролювати музичну творчість і поборювати „нездорові чужинецькі впливи", зокрема „модерністичні тенденції" серед молодих композиторів. Протидіючи згори можливим вимогам щодо „реабілітації" всяких інших „ухильницьких" творців і творів, ЦК Партії заявляє, що не має заміру одобрювати засуджені раніше твори мистецтва. Що ж торкається названих 3-ох композиторів, то ця совєтська заява скидає вину на Сталіна і його трьох дорадників, які — мовляв фальшиво інформували його: на розстріляного в міжчасі за „зраду" Лаврентія Берію, на Вячеслава Молотова і на Ґеорґія Маленкова. Коментатори західньої преси звертають увагу, що Хрущов знову використав нагоду, щоб вдарити Молотова і Маленкова, при чому він промовчав дійсного тодішнього дорадника Сталіна в мистецьких справах — покійного Андрея Жданова. Маленков же стверджують західні коментатори, тоді взагалі не мав нічого спільного з тими справами.

КОМУНІСТИ ПІД'ЮДЖУЮТЬ ДО ДЕМОНСТРАЦІЙ КАЖЕ Д-Р МІЛТОН АЙЗЕНГАВЕР

Каледж Парк, Мериленд. — Брат Президента д-р Мілтон Айзенгавер, який є президентом Університету Джана Гопкінса, промовляв на закінченні шкільного року в Мерилендському університеті і сказав, що „дикий і безоглядний комунізм" під'юджує всюди до непорядків і таких демонстрацій, які відбулися недавно проти ЗДА в Латинській Америці, Північній Африці, на Середньому Сході і в Південно-східній Азії.

УКРАЇНСЬКА ХРОНІКА

● **Загальні Збори Українського Військового Історичного Інституту** відбудуться в п'ятницю дня 13-го червня 1958 року о год. 7-ій вечора у приміщенні НТШ при 302-304 Вест, 13-та вул. в Ню Йорку. На порядку нарад ухвалення правильника Інституту і вибір його керівних органів.

● **Д-р Олександер Сас-Яворський,** відомий широко із своєї виграної в американській телевізії за добре знання американської історії, виступить в суботу дня 14-го червня ц. р. в Лейк Шоре Клаб в Шикаґо із доповіддю на тему „Моє заінтересування американською історією". В неділю дня 15-го червня д-р Ол. Сас-Яворський візьме участь в бенкеті влаштовуваним з приводу 30-річчя праці Василя Авраменка.

● **Доповідь проф., д-ра Миколи Андрусяка на тему „З дослідів над назвою „Україна""** (критичні завваги до теперішніх новіших українських публікацій на цю тему) відбудеться в суботу дня 14-го червня ц. р. в рямцях наукової конференції, влаштованої Філологічною Секцією Наукового Товариства ім Шевченка в домі НТШ при 302-304 Вест, 13-та вул. о год 6-ій вечора.

● **Пресова Конференція Об'єднання Українських Педагогів** відбулося в четвер 22-го травня в Торонті в Пластовому Домі. З інформаційними доповідями виступали: голова Об'єднання проф. З. Зелений, члени Управи Ц. Паліїв, Т. Горохович. І. Петрів, Я. Козловський та від редакції журналу „Рідна Школа" Б. Гошовський і д-р В Луців. Темою інформації було: з'ясування дотеперішньої діяльности Об'єднання та його завдань, вироблення одної програми навчання та виховання для всіх рідних шкіл у Канаді.

● **Згідно з „указом"** Верховної Ради Української ССР з дня 5-го травня ц. р. Будьонівський район м. Сталіно переіменовано на Пролетарський район, Будьонівський район Сталінської области на Новоазовський район і „селище міського типу" Будьонівку на „селище міського типу" Новоазовське. Всі ці райони і місцевості були названі „в честь" маршала С. Будьоного.

ПРЕЗИДЕНТ І МЕКМІЛЛЕН ОБГОВОРЮВАЛИ „ВСЕ МОЖЛИВЕ ПІД СОНЦЕМ"

Вашинґтон. — През. Айзенгавер і англійський прем'єр Гаролд Мекміллен перевели в понеділок дво і півгодинну розмову „про все можливе під сонцем", як про це подав до відома пресовий секретар Президента Джеймс Гаґерті. Сам прем'єр Мекміллен висловився після закінчення наради, що це була „дуже приємна розмова". Зрештою, про зміст цієї розмови не подано ніяких подробиць. Спершу Президент і Мекміллен були наодинці і тоді, за пресовими здогадами, вони, мабуть, говорили про останню кризу у Франції та перспективи уряду де Голя. Після того в нараді взяли участь з американського боку державний секретар Дж. Ф. Доллес, асистент державного секретаря для европейських справ Бирк Ельбрик і радник державного департаменту Дж. Фредерік Райнгард. З англійського боку приявними були англійський амбасадор у Вашинґтоні сер Гаролд Каччія, секретар англійського уряду сер Норман Брук, заступник міністра закордонних справ сер Патрік Дін і приватний секретар прем'єра — Ф. А. Бейкер. В дальших конференціях взяли участь голова об'єднаних шефів штабу ген. Натан Твайнінґ і асистент секретаря оборони для справ міжнародної безпеки Менсфілд Спраґ. Тоді обговорювано справи, зв'язані з проблемою міжнародного роззброєння і військової ситуації у світі. Коли запрошено до участи в конференції заступника державного секретаря для економічних справ Даґласа Діллона й інших економічних фахівців — мова йшла про світову торгівлю. В частині нарад брали участь Луїс Штравс і Едвін Плавден — голови американської та англійської державних Комісій атомової енерґії. У нараді взяв теж участь Аллен В. Доллес, голова Центральної розвідчої аґенції. На вівторок передбачено спільну подорож Президента і англійського прем'єра гелікоптером до Балтімору, Мер., де Мекміллен мав дістати почесний докторат права на Джан-Гопкінс університеті, де брат Президента, др Мілтон Айзенгавер, є президентом. Після повороту з Балтімору до Вашинґтону мала відбутись друга нарада між головами американського й англійського урядів.

З Сирії йде масове пачкування зброї до Ливану

Бейрут. — Протягом п'ятниці і суботи минулого тижня ливанське військо розгромило дві великі колони партизанських арабів, які маршували від сторони сирійського кордону. В п'ятницю це була сила числом 3,000 до 4,000 чоловік, яка, мабуть, плянувала атаку проти столиці краю, Бейруту, а в суботу це був теж чималий загін скількістю коло 500 осіб. В обох випадках у поміч наземному війську приходили ливанські воєнні літаки, які острілювали партизанів скорострільним вогнем і скидали запальні бомби. Тому, що це відкритий терен без можливостей скриватись — напасники — за твердженням урядових джерел — понесли дуже великі втрати. В пресових коментарях висловлюється здивування, що так великі піхотні формації партизан маршували головним шляхом. Пояснюється це поширюваними опозиційними аґентами вістками, наче б вся північна частина Ливану була під контролею опозиційно-партизанського руху. Опозиція в Ливані заперечує, наче б із Сирії перепачковувано для опозиції зброю. Вона каже, що це „ізраїльські брехні". Однак на сирійсько-ізраїльському кордоні переловлено 16-ох арабів різного віку і різних станів, які склали докладні зізнання, яким чином вони прийшли в посідання зброї, та хто і як найняв їх до пачкування зброї з Сирії до Ливану. Ізраїльська й інша преса подала ті зізнання разом із призвищами перехоплених пачкарів.

Німецькі комуністи притримали 9-ох американських військовиків

Бонн. — В минулу неділю 8 ц. м. військовий гелікоптер відлетів вранці з Франкуфурту, щоб в дві години пізніше прилетіти до Ґрафенвору, недалеко східньо - німецького кордону. Коли він не з'явився у призначений час, почались розшуки, які ствердили, що — внаслідку сильного вітру чи помилки інструментів — гелікоптер залетів дещо задалеко, над східньо - німецький кордон, і там комуно - німецька прикордонна сторожа примусила його приземлитись. Німецькі комуністи забрали всіх 9 подорожних — 8ох старшин і одного сержанта — де Хемніц (тепер „Карль-Маркс-Штадт"). В комуно-німецькій пресі появилось негайно повідомлення, що американський гелікоптер „порушив суверенний повітряний обшир „Німецької Народної Республіки". Американські власті звернулись негайно до совєтської військової влади в Сх. Німеччині в цій справі, але Совєти відповіли, щоб американці звернулись до „суверенних" східніх німців. ЗДА не визнають східньо-німецького уряду, вважаючи його ставлеником Совєтів, а проголошення східньої „Народної" німецької республіки вважають порушенням Потсдамського договору.

У СВІТІ

● **Японія,** огірчена високими американськими митами, переставляє свою торгівлю з ЗДА на менше розвинені країни. Вона — заповідають часописи — в мінімальній скількості буде спроваджувати з Америки високоякісні фабричні товари, а зрештою — в більшій мірі робитиме закупи в країнах Середнього і Далекого Сходу та Південної Америки. Японія сподівається через те знайти кращий доступ туди для власних товарів, що їм, внаслідку американських мит, важко попасти на ринок в ЗДА.

● **У Фальціяно** в Італії заручились тому 20 років Рінальдо Маттесіні й Альба Ґуілотті. Вони рішили подружитись, коли Рінальдо вернеться з війська, але тим часом вибухла світова війна, його вислали на фронт проти Греції і слух за ним загинув. Альба ждала довгі роки, врешті — в розпуці — вступила до манастиря. Тим часом її наречений не згинув: він був важко ранений, втратив був пам'ять, блукав світами. З початком цього року вернувся до рідного містечка. Він відшукав колишню наречену. Вона, за посередництвом ігумені свого манастиря, звернулась до Папи Пія XII, щоб зняв із неї монаші обіти. Папа полагдив цю просьбу прихильно і саме в минулому тижні відбулось вінчання пари, яка дійсно доказала взаємну вірність.

● **В Південній Кореї** 18-річний юнак Кім Кі Рйонґ, учень середньої школи в місті Понґдонґ, заявив, що йому вдалося тайком сконструювати ракетну викидню, з якої він з успіхом вистрелив 18 березня ц. р. у висоту 10.000 стіп ракету із радіоапаратом. При наступному такому експерименті 3 квітня ц. р. ракета вибухла, але нікого не поранила. Все ж, поліція дізналась тоді про ці експерименти й повідомила військове командування. Президент Синґман Рі делеґував технічну комісію задля провірення дійсного змісту експериментів середньошкільного учня.

СВОБОДА SVOBODA
Український щоденник UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by the Ukrainian National Association, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City 3, N. J.
Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J., on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879
Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1130 of Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918
За кожну зміну адреси платиться 10 центів.
За оголошення редакція не відповідає і не зобов'язується повертати незамовлені матеріяли.
Адреса: "SVOBODA", P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

МЕКМІЛЛЕН У ВАШИНГТОНІ

Наради між англійським прем'єром Гералдом Мекмілленом і президентом Айзенгавером від минулого понеділка 9-го до середи 11-го ц. м. у Вашингтоні, прийшли ніби випадково: коли президент Айзенгавер почув, що два університети, в стейтах Індіяни й Мериленду, запросили англійського прем'єра, щоб надати йому почесний докторат прав, то Президент запросив його й до Вашингтону на політичні розмови. Проте, коли зважити, що президентом університету Джана Гопкінса в Мериленді є брат Президента, д-р Мілтон Айзенгавер, то можна здогадуватися, що це не випадок звів за спільний стіл знову голови двох наймогутніших сучасних вільних держав у світі, а заздалегідь подуманий плян. А що від часу запрошення Мекміллена до ЗДА по нинішній день сталась у світі ціла низка драматичних подій, то це ще збільшує політичне значення цієї зустрічі.

Під час останньої війни і зараз після неї найпалкішим речником англо-американської приязни був Винстон Черчилл. Він найширше з усіх державних мужів пояснював значення англо-американської приязни, як бази для сучасности й майбутности вільного світу, а з ним усього світу взагалі. В існуванні такого союзу він вбачав гарантію безпеки світу і, навпаки, в розбіжних шляхах ЗДА й Англії — загибіль світу. Ця теза стала угольним каменем політики однаково, як ЗДА, так Англії. І тому всякі непорозуміння між цими двома країнами є тільки епізодичними непорозуміннями, що їх ліквідують відповідальні за долю цих двох держав мужі, які знають, що розум диктує узгіднювання становища ЗДА й Англії до всіх актуальних справ світу.

Тим часом, відколи виринула була ідея цієї теперішньої зустрічі прем'єра Англії і президента ЗДА, прийшла криза у Франції, внаслідку якої до влади дійшов там уряд генерала Шарля де Голя. Саме географічне положення Франції визначує її ключеву позицію в найбільшому військово-політичному бльоку західніх держав, Північно-Атлантійському Пакті (НАТО). Однак ЗДА й Англія мають більш половини населення всіх 15-х країн-членів НАТО, близько двох третин військової сили того бльоку, більше половини продукції сталі та майже половину торговельних оборотів. Первісний острах, що прихід до влади генерала де Голя погіршить відносини внутрі НАТО, проминув, при чому англійський політичний світ — за винятком лівого крила соціялістів — відразу прихильніше ставився до концепції уряду де Голя, ніж американський. Довга розмова, яку у Вашингтоні мав Мекміллен з німецьким міністром закордонних справ Гайнріхом фон Брентано безпосередньо перед відлетом цього останнього до Німеччини, буцімто стосувалась головно цього питання. Воно, треба здогадуватися, було одною з найголовніших справ, що їх обговорювали Айзенгавер і Мекміллен. Всі ці розмови переводяться під кутом наміченої найближчої зустрічі Мекміллена з де Голем.

З проблемою Франції і її режиму тісно в'яжеться справа ***північної Африки. Якщо де Голеві пощастить закінчити війну в Альжирі й мирно управильнити взаємини Франції з*** **Тунісією і Мароккo, то він стане дійсно — як висловився кол. французький прем'єр Моріс Шуман — французьким** ***Вашингтоном. Для ЗДА й Англії це означатиме — збере-*** ження приязни з Францією і з північно-африканським арабським світом. Коли ж де Голь не зуміє розв'язати цієї проблеми і його урядування закінчиться на цьому відтинку невдачею — то в цілій північній Африці може спалахнути війна, яка в практиці поставить ЗДА й Англію між молотом і ковадлом — між вірністю союзникові з НАТО Франції та потребою добрих зв'язків з північно-африканськими країнами і народами.

Другий комплекс питань — це взаємини між Заходом і СССР. В останніх тижнях Москва знову запродукувала несподівані „примирливі" трюки: згоду на науково-технічні переговори над встановленням системи контролі щодо припинення дальших ядрових експериментів, згоду на міжнародну конференцію в справі Антарктики, пропозицію Хрущова на поширення торговельних взаємин. Громико продовжує розмови з амбасадорами трьох західніх великодержав щодо конференції „на вершинах". У зв'язку з цим знову відродились деякі надії на можливість відновлення переговорів про міжнародне роззброєння. Але водночас СССР посилює свою політичну й економічну пенетрацію вже не тільки в Азії й Африці, але і в Південній Америці. З цією підривною роботою СССР в'яжеться вибух нових заворушень на Середньому Сході, цим разом в Ливані. Ця справа заузублюється за питання взаємин з Арабською Республікою.

Це тільки телеграфічним стилем названі деякі з найповажніших проблем, що цікавлять ЗДА й Англію. Сам факт, що у приятельській атмосфері нараджуються над ними Геральд Мекміллен і Д. Д. Айзенгавер — є джерелом заспокоєння та повних надій для вільного світу.

У 25-РІЧЧЯ ГОЛОДОВОЇ ОБЛОГИ УКРАЇНИ

(Промова голови ЦК АБН Ярослава Стецька, виголошена 8 червня ц. р. під час протестаційної маніфестації на оселі СУМА біля Еленвілу, Н. Й.)

Схиляючи голови перед пам'яттю тих, що 25 років тому полягли в голодовій облозі України, здійснюваної Москвою, і згадуючи тут, у вільних умовах життя, неймовірні муки і трагічну смерть мільйонів дітей, жінок і чоловіків, ми усвідомлюємо водночас із цим ту важку і жорстоку дійсність, що в ній ще далі живе наш народ і передусім те, що боротьба України не вгаває, що по всіх широких просторах нашої Батьківщини, по всіх совєтських концтаборах іде нечуваний впертий змаг української нації за її самоутвердження, за її волю і незалежність, за права української людини на українській землі.

Усвідомлюючи це, ми спрямовуємо наш зір туди на Схід, звідкіля з крови і жертв, з підпільної боротьби України й інших уярмлених Росією і комунізмом націй, з катакомб наших геройських Церков — Української Автокефальної Православної й Української Греко-Католицької — приходить нове світло для волелюбного людства. Світло з підпільного, з українського Сходу.

Історичне призначення України — це боротьба з Росією, уосібленням зла, руїни, знищення, безбожництва. Тому теж наша боротьба проти неї є не тільки боротьбою за нашу національно-державну незалежність, але і боротьбою проти Антихриста, що її символізує Москва так, як Київ є символом волі людини, волі народу, правди та віри в Бога. Тому наша боротьба є національною і релігійною — за віру Христову, за права людини, за права нації.

Тих шість мільйонів людей, що впали смертю мучеників в час нечуваної в історії світу облоги України голодом — це велике мементо усьому світові, грізна пригадка, що чекає його, якщо Росія поневолить і загарбає інші сьогодні ще вільні нації. Облога твердині у воєнній стратегії починається тоді, коли не можна зламати ворога інакше, *як виголодженням. Україна,* що повстаннями відповіла на колективізацію, не могла бути інакше зламана, як тільки найбільш варварською методою, виголоджуванням дітей і матерів. Як твердиня, вона на якийсь час впала була, її залляли московські орди, але з-під руїн, із смерти і крови мільйонів, якою зросили вони були ту землю, що її хліб силою відняла їм Росія, зродилися нові борці, що їх найвимовнішим виявом була Українська Повстанча Армія. Їх смерть і кров ще могутніше закріпила в духовості українців — міт України, міт Української Землі. Тож Земля для нас — це не тільки хліборобство, не тільки фізичний зберігач і кормитель. Земля для нас — це щось більше, щось глибше: це кров, що нею зрошена вона, це бойовища наші, це той кривавий піт, що всякнув у неї, це могили, що їх сиплять від непам'ятних часів в Україні і що їх розкопує, нівечить Москва, щоб міт, легенду України вбити в душах українських, це традиція наша велика „Землі Руської не осоромимо, бо мертві сорому не знають" — казав Святослав Хоробрий. За цю землю, що українцям символізувала і символізує Державу, голови склали і ті шість мільйонів, що їх пам'ять сьогодні вшановуємо.

Пам'ятаючи про це, не один із нас грудку землі української привіз із собою на далеку чужину, як символ нерозривної зв'язаности усіх нас, символ духової єдности — великої, єдиної сім'ї української — з Києва, Полтави, Харкова, Одеси, Львова, Ужгороду, Чернівців, і тієї з далекого Сибіру і Зеленого та Сірого Клинів. Тож нація — це передусім духова єдність, єдність ідеї, єдність спільних жертв, великих традицій, спільної культури.

Свідомість того росте, закріплюється в нас, особливо ж сьогодні, коли ми пригадуємо, розпам'ятовуємо той жах, що його переживала Україна тому 25 років. Той жах, що його переживала українська нація, за свій стихійний безупинний спротив колективізації — тому всецілому уярмленню людей і всього народу. Української стихії не могла інакше приборкати, зламати Москва, як тільки голодовою облогою, голодовою смертю для мільйонів людей.

До такого висновку додумалася Москва під час подій 1918 року і після них, затривожена тим, що — як писав Ленін — в самому тільки квітні 1919 року було на Україні 93 кулацькі повстання. Затривожена не тільки збройним, але і внутрішнім резистансом, що його описував большевицький письменник Бражньов такими словами: „Мовчазна країна — Переяслав, Канів, Тараща, Золотоноша — фабрики бандитизму... Але тут усі невинні... Нікого не бачили, нічого не чули... Блукаючий лукавий погляд, бистра, мов блискавка, усмішка. Ріж на шматки — нічого не виріжеш... Темний ліс селянства — ось арена наших змагань. *Навколо сумирний вишневий рай,* пейзанська добродушність, тиша і сон посеред білих хаток, дівчата за тином... Все це була маскарада! Поза лаштунками ховалося слизьке тіло бандитизму... Обріз та ручна граната ховалися під спідницею української красуні... За селянською гостинністю почувалася жадоба помсти і заграва пожежі".

Полинаючи серцем і духом туди, де обороняється не лише воля нашого народу, але й воля усього світу й усвідомлюючи наші завдання тут і — нашу відповідальність перед Богом й Україною, ми знаємо твердо і глибоко, що українську визвольно-національну ідею врятував після визвольних змагань — 25 років тому не вузький гурт людей, але що зберіг її, закріпив і поширив увесь наш геройський народ. Усвідомляючи і знаючи, ми пригадуємо ті часи, коли Київ перемагав Москву, славетні часи князя Острожського, гетьманів Сагайдачного і Виговського, Конотоп, а не тільки Полтаву, не лише Крути, але й Арсенал, не тільки смерть Петлюри, Коновальця і Чупринки, але також і перемоги нашої УПА, бої й акції, що у їх висліді згинув головнокомандувач совєтської армії в Україні російський маршал Ватутін, генерал-полковник військ МВД Москаленко чи червоно-польський віце-міністер війни і кол. командир червоних бриґад в Еспанії ген. Сверчевський-Вальтер. Тож ми є нацією, що не тільки терпіла поразки, але і здобувала перемоги над Росією...

Закінчуючи це слово, присвячене пам'яті мільйонів полеглих в голодовій облозі, треба побажати собі, нам усім того, чого рідко хто відважується бажати. Щоб тривожило нас сумління нині і завжди, поки Батьківщина наша в неволі, щоб рвали нам серце докори совісти, що замало робимо, замало працюємо для визволення нашої Батьківщини, замало, особливо ж у порівнянні з геройством, із мученичою смертю тих і дітей, і матерей, і чоловіків, що перед 25 роками у гігантному змагу з ворогом своє життя покладали.

Лев Шанковський

ЩЕ ПРО КАТЕДРУ УКРАЇНОЗНАВСТВА В ЗДА

В справі заснування катедри українознавства при одному з передових американських університетів появилося вже декілька статтей на сторінках української преси по обох боках океану. Хоча автори згаданих статтей спинялися на різних аспектах справи, всі вони згідні в тому, що катедра українознавства при одному з передових університетів в ЗДА конечно потрібна. Одним із останніх голосів в дискусії про катедру українознавства, був голос проф. Романа Смаль-Стоцького („Свобода", ч. 46 з 11 березня 1958 р.), який висловився, що ініціятива студентів для створення катедри українознавства „заслуговує на повне признання" і що таку акцію „треба вітати". Все ж таки, одобривши саму ідею створення катедри, проф. Роман Смаль-Стоцький, висловив низку застережень, які варто було б проаналізувати.

Пічнемо від проблеми студентів-слухачів. Ми погоджуємося з проф. Романом Смаль-Стоцьким (а також з іншим дискутантом — п. Степаном Гораком — „Свобода", ч. 55 з 22 березня 1958 р.), що зацікавлення наших студентів курсами українознавства є мінімальне. Проте завдання катедри українознавства при одному з американських університетів ми не бачимо в організуванні курсів українознавства для українських студентів. Перш-за-все, така катедра українознавства, обсаджена відповідною фаховою силою, повинна розгорнути широку наукову працю з ділянки українознавства, з якої користали б широкі американські наукові кола. При такій катедрі повинен, наприклад, існувати науковий українознавчий журнал, повинні видаватися наукові праці професорів, доцентів, асистентів, а теж вартісні семінарійні праці студентів, звичайно все англійською мовою, при чому такі видання повинні розсилатись до всіх університетів і високих шкіл шляхом обміну, заповнюючи, таким чином, існуючу прогалину в ділянці американської науки українознавства. І щойно дальшим завданням катедри була б організація наукових курсів українознавства для студентів університету, які студіюють проблеми Совєтського Союзу. Ці студенти аж ніяк не мусіли б бути українцями, навпаки, гадаємо, що велика їх більшість була б американцями, чи чужинцями, що скупчені в існуючих совєтознавчих центрах. В сучасну пору, таких совєтознавчих центрів при університетах існує 13 і наша думка така, що катедру українознавства треба було б заснувати в одному з цих університетів, при яких уже совєтознавчий центр існує. Тоді студії українознавства були б не тільки „кредитовані" для студентів, але й до певної міри обов'язкові для тих студентів, що спеціялізуються в різних проблемах совєтознавства. Ось уже в цих совєтознавчих центрах є обов'язкові для студентів різні курси з росієзнавства (історія, література, економіка і т. п.), що їх викладають, здебільша, російські професори чи доценти, або вихованці російської „школи". Звичайно, для нас велика шкода, що в цих центрах не викладається українознавства і тому наш інтерес є в тому, щоб чимскоріш, в одному з таких центрів катедру українознавства уфундувати. Для формування майбутніх експертів совєтознавства вона мала б надзвичайно велике значення.

У своїй статті проф. Роман Смаль-Стоцький вказав на невелике число студентів на курсах проф. Шереха в Колумбійському університеті і пригадав факт, що його сл. п. Батько на празькому університеті також мав звичайно тільки 3-4 слухачів на викладах українознавства, отже, таким чином, бажав уарґументувати, що заснування катедри українознавства з огляду на його кошт і сподівані результати не оплачується. Не можемо з цим арґументуванням погодитися. По-перше, проф. Шерех викладає в „ґреджуейт скул" дуже спеціяльні курси з ділянки філології для тих студентів, що готуються до іспитів на маґістрів і докторів слов'янської філології і пишуть праці з цієї ділянки. В ніякому університеті в світі немає аж надто багато ентузіястів філологічних наук, а ще й до того слов'янських. Тому теж, подібні курси з ділянки російської філології (напр., з ділянки історії російської мови) на тому ж університеті теж не втішаються більшою фреквенцією. Цілком інакше справа стоїть з курсами, яких закінчення потрібне ширшому колу студентів, як, наприклад, курси історії, історії літератури, економіки тощо. Ось, наприклад, на цьому ж Колумбійському університеті, курс проф. Ігоря Шевченка з Історії Київської Русі відвідує вже приблизно сорок слухачів, з яких більшість — це студенти Російського інституту при цьому ж університеті. Для них закінчення цього курсу є обов'язкове. Гадаємо, що завдання катедри українознавства не буде полягати на організації дуже спеціяльних курсів з ділянки, наприклад, української філології, але власне на організації курсів з ділянки української історії, літературознавства, української економіки, історії розвитку української політичної думки чи теж українського націоналізму, отже все це, що потрібно студентові совєтознавства для знання про Україну. Аж проситься в цьому місці згадати, що від хвилини появи таких праць, як проф. Решетаря „Українська Революція", або проф. Армстронґа „Український націоналізм" (до речі праць, які були написані американцями на американських університетах), заінтересування in rebus ukrainicis, на американських університетах дуже зросло і мені відомо про цілу низку праць, які, на цих же університетах написали українські й не-українські студенти з ділянки українознавства. Можна навіть сказати, що писання тем з модерної української історії чи політики є доволі популярне, головно серед українських студентів. Такі „настрої" створюють дуже пригожий „клімат" для створення катедри українознавства при одному з університетів, що мають совєтознавчі центри. Під сучасну пору, в епоху „спутників", заінтересування американських університетів совєтськими справами зросло до максимальних меж. Дозволю собі сказати, що тепер є особлива коньюнктура, яка дозволяє перевести переговори про заснування катедри українознавства (яка, очевидно, з американського боку підтягається під „совєтознавство") і сфіналізувати їх з найбільшими користями для фундаторів. Було б нерозумно таку нагоду проґавити.

А нагода ця просто надзвичайна. Студентам, що підняли цю ініціятиву, належиться не тільки „повне признання", але й подяка української громади, яка повинна виразитися в чеках, що їх українські громадяни надсилатимуть до Фонду катедри українознавства, корпорації зареєстрованій в стейті Ню Йорк. Наші студенти добре зрозуміли, про що йде в цьому ділі. Навчати українську мову українців і не-українців можна рі-

(Закінчення на стор. 3-ій)

ДОБРІ БАЖАННЯ АНГЛІЇ ДЕ ҐОЛЕВІ

Лондон. — Трудно собі уявити таке, коли одна країна турбується ситуацією в сусідній державі, як своєю власною. А так було у Великобританії протягом минулих двох тижнів: статті й репортажі в пресі, звідомлення в радіо, розмови з визначними французькими політиками, оцінка ситуації Франції англійськими діячами — все це стояло в центрі уваги в З'єдиненому королівстві. Чи йде Франція до персональної диктатури, що переродиться в тиранію, чи лишиться демократичною країною, тільки змінивши конституцію? Різні відповіді давалися в Англії і різні здогади ширилися, головним чином через загадкове мовчання ген. де Голя щодо його політичної програми.

Склад його першого кабінету викликав в суспільстві Британії певного роду задоволення: генерал фактично створив широку коаліцію з представників усіх демократичних партій, окрім комуністів і фашизуючих „пужадистів". Це показує, що де Голь хоче погасити вогонь громадянської війни, який спалахнув був в Альжирі й на Корсиці. Той факт, що де Голь включив до свого кабінету недавнього прем'єра Пфлімлена із католицької партії і бувшого соціялістичного прем'єра Молле, свідчить, що генерал не має чуття помсти до своїх недавніх противників і ставить інтереси нації вище персональних чи групових інтересів.

Найпозитивніше оцінюють рішення де Голя не брати до свого кабінету тих, що почали заколот в Альжирі, який виявився в заміні законної влади республіки „комітетами громадського добра", з участю війська. Може генерал після своїх відвідин в Альжирі знайде там відповідну особу до свого уряду. Однак участь в його кабінеті Пфлімлена, якому альжирські французи кидали обвинувачення, мовляв, він хоче „залишити Альжир", свідчить, що де Голь хоче вкоротити демагогію.

Чого сподіваються в Англії від де Голя? Насамперед, щоб йому вдалося дійти до мирної розв'язки альжирської проблеми. Ця справа дуже заплутана його попередниками. Ідея де Голя була ще по закінченні 2-ої світової війни — створити Північно-Африканську федерацію (Марокко, Альжир, Туніс), яка була б в зв'язку з Францією (за прикладом членів Британської спілки народів). Французи Альжиру хотіли б включення Альжиру до Франції. Який шлях для розв'язання проблеми знайде де Голь — не легко вгадати. В кожному разі від нього багато сподіваються і альжирські мусульмани і сусідні країни — Тунісія і Марокко. В Англії гаряче бажають успіху для уряду де Голя в Північній Африці, бо інакше там зросли б впливи єгипетського президента Нассера, за яким стоїть Москва.

Скасування цензури для преси у Франції після створення уряду де Голя оцінюють в Англії як знак нормалізації відносин у тій країні. Теж прихильно прийнято тут відомість, що новий прем'єр мав зустріч з представниками робітничих професійних спілок Франції.

В Англії бажають новому урядові Франції повного успіху і найбільших досягнень. Де Голь не думає виводити Францію із НАТО і хоче продовжувати господарську співпрацю західньо-европейських демократичних країн.

Є, правда, сумніви такого характеру: коли б де Голеві не вдалося виконати поставлені завдання, то може настати велике розчарування у Франції, і тоді комуністична демагогія взяла б гору в робітничих масах і повела б їх до громадянської війни. Звичайно, і тоді французькі комуністи не могли б запанувати, але така внутрішня війна у Франції була б великим ударом для всієї системи оборони західнього світу.

В кожнім разі, тепер громадяни З'єдиненого королівства можуть більше уваги віддати своїм внутрішнім справам і не журитися, тим, який уряд буде завтра у Франції.

П. А.

ВЕСНА СТАРОГО ГОЛУБА

І знов весна. Чия ж то мрія
З-під снігу проліском цвіте?
Все молодіє, не старіє,
Усе живе — весна на те!

Дідок працює на городі,
На грядках проріст огляда,
На старість нарікати годі,
Бо грає зелень молода.

І серцю в грудях місця мало —
В безмежну рветься висоту.
Те серце стільки весен знало,
І знов весна — а воно в цвіту.

Й хоч не його чекає мила,
Хоч скроні вкрила сивина,
Душа його відчула крила:
Той сад в цвіту — його весна.

3 травня 1958.

ГАННА ЧЕРІНЬ

Євген Онацький

ШЛЯХОМ НА РОТТЕРДАМ

(До 20-ліття трагічної смерти сл. п. полк. Є. Коновальця)

(13)

V

Павлусь-Норберт у Берліні

З різних відомостей про побут Павлуся в Берліні варто відзначити, зокрема, те, що писав 15 лютого 1939 р. Оршан-Чемеринський:

„В час, коли Норберт (це нове ім'я дістав Павло в Берліні — Є. О.) прибув до Берліну, було бюрове мешкання (себто приміщення Українського Бюра на Мекленбурзькій вулиці — Є. О.) по обох боках сходової клітки. Його вміщено по правому боці, де з ним разом жив якийсь місяць Іртен, відокремлено від решти нас, що жили по лівому боці. Варили ми тоді самі, і дуже дешево та погано, так, що зачував я від Іртена, що Норберт не хоче того їсти. Я, разом із іншими, які неофіційно знали, що по тому боці живе людина з СУЗ, покепковували:

„Гарна голодуюча Україна!..

„Бачив я Норберта тільки припадками. Іртен водив його якось на костюмовий баль, і там бачив я його дуже задоволеного.

„Одного дня зорганізовано перші сходини з Норбертом, на яких був Ярий, Селешко, Іртен, Дік, Стахів і я, — чи був хто більше, не пригадую. Після сходин призначили мене, щоб зоопікувався Нор-том на вечір, і ми обидва ходили по місті, при чому я питав Нор-та про все можливе на СУЗ. Таких сходин з Нор-ом відбувалося більше, — всі відбувалися в дуже сердечній атмосфері, при чому поодинокі з нас реферували йому певні теми, напр., про ситуацію в Німеччині (я) і інше.

„Норберт імовірно лютувався, що його тримали так довго ізольовано, але й пізніше був зданий головно на товариство Іртена і тратив нерви, що бувало й у Іртена. Цей останній назвав його раз, очевидно жартуючи, „большевиком", і тоді Норб. скаржився, мабуть, перед Селешком, і просив, щоб зводили його з іншими людьми, бо з Іртеном не може витримати. Селешко казав мені, щоб я трохи більше посвячувався Норб-ові, бо Іртен наставив його проти себе.

„Норберт робив дуже чаруюче враження, вмів на все відповісти, і то в спосіб такий „націоналістичний", що імпонував ще більше. Раз я йому сказав:

— Яке це втішне враження, що живемо відділені кордонами один від одного, а як зійдемося, то стверджуємо в основному згідність поглядів...

„Дуже добре враження робила його тонкість у поведінці, приятельське ставлення до кожного. Врешті найбільше німбу додавала його особі обставина, що ця людина прийшла, наражуючи себе на небезпеки, на які досі дуже мало людей наразилося, — і що вона вертається назад!

„Змальовуючи ситуацію на СУЗ, проводив Норб. для нас нову, але скоро сприйняту, як більш-менш слушну, тенденцію: підкреслював державницькі моменти в теперішній дійсності УССР, національну надійність українських комуністів, боронив колгоспний лад і твердив одночасно, що режим все ж розпоряджає дуже поважними силами, які будуть боротися до загину. Ненавидів німців, за всяку ціну хотів довідатися, яке їх правдиве становище до України, заступав погляд, що в ніякому разі не можна допустити військової помочі від Німеччини на території України, бо це й непотрібне — місцеві сили настільки дужі, що не треба їм помочі. УССР відірветься від СССР і проголосить свою незалежність. Всяка поміч з ЗУЗ чи з-закордону теж непотрібна:

— Маємо до всього досить своїх людей.

„Відносно поглядів на внутрішню ситуацію в УССР я вважав його компетентним і написав від НПС (Національної Пресової Служби) напрямні для редакцій для насвітлювання справ на СУЗ, в яких пішов доволі далеко, хоч не в усьому, по лінії з'ясовань Норберта (підкреслював головно, щоб не змальовували, що Україна — це „дикі поля", що там мільйони гинуть від голоду, бо все ж і там, в рямцях ворожого режиму, йде українське будівництво, а голодові історії переборщені).

„Балачок велося з Норбертом дуже багато. Коли ставилося якесь питання, що заносило конспіративністю, то він ставав дуже суворий і просив не питати таких речей. Коли раз Дік запропонував йому написати якусь брошурку про положення на СУЗ і завдання боротьби, він також розлючено заявив, що не має ніяких доручень „звідтам" у тій справі, отже й нічого не зробить.

„Одного разу я йшов із ним і ще з кимсь попри кладовище, де лежить Азеф, і запропонував йому оглянути гріб. Він почервонів, якось напівображено кинувся і заявив, що його це не цікавить... Потім говорив з жалем Іртенові, що його, мабуть, підозрівають...

„Другого разу грав грамофон плиту з „Цар унд Ціммерман", і я сказав на відому комічну басову партію бюргермайстра, що то співає цар (не знаючи тоді, що то не була партія царя). І Норб. знову кинувся, мовляв, це зовсім нерозумна пропаґанда висміювати так Петра...

„Раз якось веслував я з Діком і Норбертом на однім озері під Берліном, і Дік критикував стан в Організації. Я опонував, і Норберт признавав рацію більше мені, кажучи, що Дік не повинен стояти збоку.

„Коли хтось висував перед ним великі майбутні завдання Ярого в Організації, він заявляв приблизно, що не бачить у нього ніяких особливих вартостей, ні якихось дотеперішніх надзвичайних заслуг.

„Норберт витрачував дуже багато грошей і раз, у час побуту полк. Є. К., просив мене, щоб я взяв у полковника 5 марок. Полковник сказав мені:

— Та ж я дав йому вчора гроші!..

Норберт чув це через прочинені двері і, взявши від мене гроші, пішов дуже лютий з дому.

Розказував усе з великим ентузіязмом про красу України, про веселий побут; вважав, що в Києві й Одесі кращі будівлі, ніж у Берліні. Весь час побуту лінюхував зрештою страшенно, заледве прочитуючи „Новий Час" чи „Українське Слово". Раз кинувся був на день-два до науки німецької мови, але потім кинув.

„Раз я був із ним у місті, і ми стрінули Петьку (Кожевникова). Я шепнув Норбертові, щоб негайно йти далі, бо це ймовірно большевицький аґент. Він був дуже перестрашений і з невдаваним поспіхом пішов від мене, щоб Петька не бачив нас..."

ЩЕ ПРО КАТЕДРУ УКРАЇНОЗНАВСТВА В ЗДА

(Закінчення зі стор. 2)

зними шляхами до курсів на „Союзівці" включно, але подбати за нові наукові праці в роді праць проф. Решетаря, Армстронга, Дмитришина, Чировського тощо, можна лише на американських університетах. Такі праці не є перешкодою для української науки на еміграції, навпаки, вони є, до великої міри, стимулом для неї. Може створиться запотребування на наукові праці з українською тематикою й тоді українська наука не потребуватиме оглядатися на різні „пособія" і підтримку. А вже кошт заснування катедри українознавства не є вже такий великий і загрозливий для фінансової підтримки інших політичних чи наукових установ, що українська громада не могла б на нього спромогтися. Коли українська громада в одному тільки місті Ню Йорку потрапила здобутися на будову української школи коштом двох мільйонів долярів, то вся українська громада в ЗДА цілком певно здобудеться на 350,000 долярів, потрібних для заснування одної сталої катедри українознавства при одному з передових американських університетів, в якому вже існує центр совєтознавчих студій. Ця витрата коштів цілком певно сторицею оплатиться українській громаді в цій країні та українській визвольній справі взагалі. Катедра з усім науковим апаратом, як це вже представлено на вступі до цієї статті, буде важливим інструментом не тільки об'єктивної, научної інформації про Україну та український народ, але піднесе студії українознавства на академічний рівень. Не завжди, в цій країні, про академічний рівень українознавства можна було твердити, коли взяти до уваги, що ще й сьогодні Україну дехто трактує як провінцію Росії, український нарід як етнічну масу, українську мову як діялект російської, а українські визвольні змагання як непотрібну затію українських націоналістів, що, мовляв, не представляють аспірацій цілого українського народу, але тільки одної більше або менше значної меншости в ньому. Ще ж так недавно праці проф. Решетаря чи Армстронга, які підійшли до української проблеми з науковим критерієм вважалися, в цій країні, до певної міри ‚откровенієм', бо багаторічний досвід незалежної української незалежної науки, цілком певно з нашої вини, був цілком невідомий у цій країні. Мої американські друзі дуже широко отвирали очі на таку книгу, як анотована бібліографія Юрія Лавриненка до проблем української визвольної боротьби, ще ширше отвирають очі на видану УВАН українську історіографію проф. Дорошенка-Оглоблина і цілком певно будуть вражені теж фактом, що українська громада, яка потрапила й потрапляє утримати сотні церков, політичних і культурних установ, газет і журналів тощо потрапить теж поставити справу навчання українознавства в цій країні в научно-престижовій площині — створить катедру українознавства й тим самим зрівнає знання про Україну і її народ зі знанням про інші народи й країни цього світу, забезпечуючи для цього знання академічний рівень згідно з вимогами цієї країни. Незалежна українська наука, що здобулася на такі діла, як видання Енциклопедії Українознавства, високо оціненої західніми науковцями, як ціла низка научних видань УВАН чи НТШ, без сумніву, цей академічний рівень мала і має і про це знає кожний український громадянин, що справами української незалежної науки інтересується. Але студенти-ініціятори цього знаменитого діла, яким є заснування катедри українознавства, хочуть ще більше; вони хочуть, щоб оця свідомість проникнула широкі кола американського громадянства, а перш-за-все американські наукові кола. Інструментом для проникнення цієї свідомости академічного рівня української науки, так би мовити видимим його знаком буде катедра українознавства при одному з передових американських університетів й, обов'язково, університетів, в якому вже існує центр совєтознавчих студій.

Можна дискутувати, де саме є такий центр, в якому університеті повинна така катедра існувати, який повинен бути обсяг діяння цієї катедри, хто мав би її очолити і таке інше. Це справи, що, перш-за-все, інтересуватимуть членів Фонду. Як вони вирішать, до чого вони договоряться, так і буде. Особисто гадаю, що така катедра повинна існувати при Колумбійському університеті в Ню Йорку, в якому діє один з кращих совєтознавчих центрів, який має досить невідповідну назву Російського інституту. Але не в назві справа. Справа в тому, що в Ню Йорку існують найкращі умови для студій українознавства. В самому Колумбійському університеті працює вже двох професорів українського роду, які в усіх справах існування катедри можуть бути дуже допоміжні. В Ню Йорку існує цінна українознавча бібліотека, і то в самому університеті, чи теж в Публічній бібліотеці. Ню Йорк є осідком двох наших наукових установ, що мають цінні бібліотеки, але й теж є скупченням українців, що живуть в метрополії і її околицях. Все це власне предистинує Колумбійський університет на осідок катедри українознавства і, що більше, як зачуваю, власті університету ставляться прихильно для ініціятиви українських студентів. Залишається тільки бажати широкої підтримки громадянства, щоб ця їхня ініціятива ввійшла в стадію реалізації.

З КОНЦЕРТОВОЇ ЗАЛІ

Чотири концерти визначних студентів УМІ

На основі самих тільки пресових звідомлень можна б зложити довгий список українських учнів і студентів, що визначилися в різних ділянках в американських середніх і високих школах. В літературі, англійській мові, технічних науках, моделюванні літаків, у військовому умінні, малярстві, в пропаганді української правди і ін. скрізь найдемо представників української молоді, що здобувають признання своїми спосібностями.

В ділянці музики не інакше. Дарма, що всі визначення українців на тлі американського шкільництва мають більше розголосу і в очах нашого громадянства є більш ефектовні, — праця нашої молоді в ділянці музики зовсім не позбавлена тривкої вартости тому, що, мовляв, вона в загальному проходить серед українського світу і не має на собі саме американської печатки признання.

Музичні спосібності і праця на цьому полі в нашої молоді подивугідні і було б великою кривдою цього не усвідомлювати і не розвивати в користь української культури.

Визначні студенти Українського Музичного Інституту мали свій перший офіційний виступ в травні 1956 р. в Ню Йорку. Їх було тоді 17 і своїм концертом, на якому виступали всі, не лиш здобули правдивий успіх і популярність, але передусім виразно задокументували (також і перед американцями) українські можливості в модерному музичному виконавстві. Цей травневий концерт визначних з 1956 р. був з одної сторони підсумуванням їх твердої трирічної праці, а з другого боку він був тільки початком того процесу, який ці учні проходять в дальших студіях і, так би мовити, солідним завдатком того, що визначні можуть дати, коли вповні розвинуть свої таланти.

Цьогорічні чотири концерти найкращих учнів УМІ в Балтімор, Нюарку, Филаделфії і Ню Йорку (16-го березня, 30-го березня, 20-го квітня і 17-го травня) — це покажчик теперішнього етапу їх праці, етапу, що його треба назвати великим поступом під оглядом вдосконалення, технічного уміння, поглиблення музичної індивідуальности кожного з них та поширення їх репертуару. Сьогодні 4 концерти для наших 22-ох визначних — це найскромніші рямці, в яких вони могли з трудом вмістити свій репертуар і свобідніше розгорнути своє музичне „я".

У вище згаданих чотирьох концертах брали участь такі студенти (подаємо за роками їх студій - в скобках виконувані композитори):

I середній: Г. Саґатий — Филаделфія (Степовий, Шуман, Косенко); Дм. Роговський — Нюарк (Шуман, Хачатуріян); О. Нагнибіда — Нюарк (Бах, Дебюссі, Косенко); О. Мітрінґа — Ню Йорк (Віотті, Глюк, Бетговен, Рефілд).

II середній: Н. Зеленська — Ню Йорк (Шопен, Шуберт); М. Цісик — Ню Йорк (Барвінський, Франк, Годар); М. Політило — Ню Йорк (Фоменко, Шютт, Геллер).

III середній: М. Винницька — Филаделфія (Шуберт, Довженко); Х. Осадца — Ню Йорк (Шопен, Мендельзон, Сіндінґ); Ст. Маличівська — Ню Йорк (Мендельзон, Ріс, Бльох, Муссорґський); Л. Рудницька — Пасейк (Маркс, Шопен); Д. Якимів — Ню Йорк (Бах, Брамс, Шуман).

IV середній: Б. Кобзар — Пасейк (Косенко, Ревуцький); Л. Крушельницький — Ню Йорк (Шопен, де Фалія); Т. Збир — Чеотер (Фоменко, Рахманінов, Ліст); М. Чапельська — Ню Йорк (Бах, Брамс).

I вищий: У. Яц — Ню Йорк (Шопен, Годар, Лекуона); Ю. Шуган — Ню Йорк (Ляльо, Сарасате); Жд. Кравців — Филаделфія (Шопен, Вебер); І. Кондра — Филаделфія (Нижанківський, Дебюссі, Шопен).

II вищий: Р. Савицький — Филаделфія (Барвінський, Ревуцький); М. Шлемкевич — Елізабет (Бах, Барвінський, Нижанківський).

Як видно з повищого, визначні студенти виконали композиції усіх епох музичного мистецтва, починаючи від староклясиків, а кінчаючи на сучасних модерністах, включно з численними українськими композиторами.

Виконуючи цей величезний репертуар, визначні студенти УМІ дали концертовій публіці ясний образ розвитку музичної літератури і засвідчили своїм, сповненим відповідальности виконанням, тверде опанування кардинальних засад техніки і інтерпретації. Та при цьому дуже цікаво було зауважувати наявність певних, чисто індивідуальних цих окремих виконавців. Деякі зраджують особливі технічні спосібності, інші схиляються в бік виразовости, одні краще чуються в ліричній музиці, ті мають виразний нахил до патетичного драматизування, в деяких помітне замилування до староклясичної музики, в інших знову ж до романтичної або модерної. Та все ж таки велика частина цих знаменитих учнів репрезентує певну універсальність і виконує добре різні стилі, в різних сферах музичного вислову.

Виступи визначних пройшли в усіх містах з великим успіхом і в процесі праці УМІ сповнили, як звичайно, своє завдання відносно впливу на всіх інших учнів централі і даних відділів. Для самих же виконавців ці виступи і признання доволі численно зібраної публіки були черговим поштовхом до дальшої праці і новим підтвердженням правильности їх шляху.

А шлях цей, що повинен іти передусім по лінії внутрішньо - українського вдосконалення, провадить до повного використання кожного окремого таланту, до повного усвідомлення високої духової вартости кожного окремого виконавця і до здійснення завдань на полі української музичної культури.

Роман Савицький

Коли Ви вважаєте себе політичним еміґрантом — амбасадором України, то знаєте про великий вклад Українського Народного Союзу в змаганнях за права України та українців, Ви напевно свідомі обов'язку бути членом цієї організації.

З ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРГАНІЗАЦІЙ

Ню Гейвен, Конн.

Академія для вшанування пам'яті С. Петлюри

В Ню Гейвені 1-го червня ц. р. старанням Т-ва Сприяння УНР, Української Православної Громади, Відділу Комітету вшанування пам'яті С. Петлюри та Відділу Українського Робітничого Союзу відбулася жалібна академія, присвячена 32-ій річниці трагічної смерти С. Петлюри, Голови Директорії і Головного Отамана Військ Української Народної Республіки.

На початку академії п. Н. Федорович відіграла Американський гимн. Реферат виголосив ген. штабу полк. А. Валійський, який подав точний, речевий і об'єктивний образ Українських Визвольних Змагань 1917-1920 рр. Він яскраво змалював величну постать борця за волю українського народу — С. Петлюру, який без найменших вагань, повний віри в остаточну перемогу над ворогом, провадив боротьбу за повну незалежність України. В 1926-му році, 25 травня, С. Петлюра впав на вулиці Парижу від руки московського наємника Шварбарта. Але ворог помилився в своїх плянах. С. Петлюру ворог вбив, але дух Петлюри і його ідея залишилась невмируща серед українського народу. Ім'я С. Петлюри стало символом українських визвольних змагань серед українського народу. С. Петлюра став українським національним героєм і найбільшим Українським Будівничим. Симон Петлюра є єдина постать, що визнавана всім українським народом. Цими словами закінчив полк. А. Валійський свій реферат.

У добре і старанно підготовленій мистецькій програмі взяли участь: концертова співачка В. Мілянська відспівала — „Ой поля, ви поля" муз. Варвінського і „Тече вода в синє море" муз. Фоменка; п. Г. Боровик продеклямувала „Сім пострілів" Ситника і на „Могилі" О. Кравченка; п. І. Петрончак проспівав „Ой гляну я, подивлюся" муз. Волошина та „Степ" муз. Степового; п. Г. Хома продеклямувала „25 травня 1926 року" Є. Маланюка та „На день 25 травня" Б. Лисянського; п. О. Неділько проспівав „Погасло сонце" муз. Степового, „Ой у полі жито" народ. пісня в обробці Шутя і „Реквієм"; п. Т. Федорович продеклямувала „25 травня 1926 року" Дядюренка і „Великі роковини" Ів. Франка; п. В. Мілянська виконала „О слово бідне" муз. Бобикевича і „О батьківщино моя" арія із опери „Аїда" муз. Верді. При фортепіяні: проф. Дамато і п. Харченко. На закінчення виконано український гимн.

Сильвестер Мілянський

● **Українець Юрій Тамарський**, кінорежисер із Сан Павльо у Бразилії, виготовив з нагоди 404-річчя міста Сан Павльо документальний фільм п. н. „Місто, яке веде". За цей фільм Ю. Тамарський одержав від управи міста грошову нагороду і диплом.

Спорт

ЧИ МИ ДІЙСНО НЕ В СПРОМОЗІ ВИГРАТИ РІШАЛЬНИЙ БІЙ?

Греки СК — УСК Ню Йорк 6 : 3 (2 : 2)

Ню Йорк, травень. — Ще 18 хвилин перед кінцем гри УСК був у спромозі стати мистцем Ліги й тим самим увійти до „Оберліґи". 18 хвилин перед кінцем змагань УСК провадив 3 : 2 на те, щоб остаточно програти 6 : 3. Можна було, — можна було, але це все вже нікому на нічо не придасться … Факт є фактом, треба тільки вміти прийняти удар і подумати про завтра, про новий сезон і як в ньому уникнути помилок сезону 1957-58.

Самі змагання, не зважаючи на помітну нервозність змагунів УСК-у, стояли на доброму поземі та були дуже напруженими. В першій половині УСК, маючи до помочі вітер, майже цілий час грав на половині противника. Все таки добут ворота було важко. З одного боку воротар противника, а з другого брак добрих стрілів — були причиною, що вислід довший час стояв на 0 : 0. УСК не використовує одного карного копу. Зате противник не тільки використовує свій карний коп, але теж добуває другі ворота. Новий карний коп проти греків та вільний стріл битий Арндтом — встановлюють вислід 2 : 2 у першій половині гри …

В другій половині гри, УСК грає проти вітру, але Поллок все таки добуває треті ворота для УСК-у. Стан 3 : 2 в користь УСК-у триває до 18 хвилин перед кінцем гри. З того часу греки кинулися до офензиви і протягом 10-х хвилин гри добувають 4 ворота. Програна стала таки виразна. Всі зусилля нападу ще щось добути, не дали успіху і свисток судді скінчив ці такі важливі змагання …

В УСК недописали передусім дефензивні лінії, але й атака теж не стояла на висоті завдань. Не помогли ані Вітюк, ані Гивель … змагання програно.

Все таки, не можна обігнатися від одної думки: невже ми українці ніколи не потрапимо виграти кінцевих змагань, в якій би не було конкуренції? І „Тризуб" і „Рочестер" і Перемишль і Львів, хто хоче може дати приклади таких програних … Не вміємо опанувати нервів, не вміємо холодно і рішуче йти до кінцевої мети. Мусимо ту нашу прикмету проаналізувати, повинні її старатись позбутися …

Позатим — приходить новий сезон, нові змагання, нові надії, а вкінці може і нова перемога над самим собою. Виграваймо усі змагання протягом сезону, а останні змагання нехай лишаються „забавкою". Греки допомогли не собі, але Гобокенові і можуть з цього тішитися. Ми мусимо чогось навчитися з цілої „історії" … А тоді буде і перемога.

Склад УСК-у: Цьолко, Підгородецький, Шміґель, Олинець, Гаврилюк, Наливайко, Поллок, Вітюк, Голюка, Гивель, Арндт, Панкевич, Колодій. (ін)

Коли Ви вважаєте себе політичним еміґрантом — амбасадором України, то знаєте про великий вклад Українського Народного Союзу в змаганнях за права України та українців, Ви напевно свідомі обов'язку бути членом цієї організації.

НОВІ КНИЖКИ

НОВА УКРАЇНСЬКА ЧИТАНКА

К. Кисілевський, Українська читанка для V року навчання української мови. Український Конґресовий Комітет Америки, Шкільна Рада, Ню Йорк - Филаделфія, 1958, ст. 156. Заставка й кінцівки Я. Гніздовського.

У ЗДА і в Канаді є стільки дітей українського походження в шкільному віці, що якби всі вони вчилися української мови, то легко можна було б зорганізувати видавництво відповідних підручників на основі фінансової самовистачальности. Але так воно, на жаль, не є.

Якби справа навчання українознавства була сцентралізована, тоді можна було б краще використати і умови і матеріяльні засоби на те, щоб всі публікації в цій ділянці були якнайкращі в наших можливостях. Покищо цією справою в ЗДА займається Шкільна Рада при Українському Конґресовому Комітеті Америки, яка видає шкільні підручники до навчання українознавства.

Перед нами новий підручник — Українська Читанка для 5-го року навчання української мови, яку склав відомий педагог К. Кисілевський. Три роки тому автор на спілку з проф. В. Радзикевичем склав був читанку „Промені", призначену для 5-ої і 6-ої кляс в школах українознавства. Її вже немає в продажу. Нова читанка — це поширена, переоблена й доповнена одна з частин „Променів". Автор заявляє, що при новому виданні керувався „попередніми напрямними" Шкільної Комісії і завважами рецензентів на читанку „Промені".

Автор хотів дати матеріял для читання дітям того віку, коли вони стають юнаками, що цікавляться оточенням, мандрами, пригодами, сьогочасним і минулим рідного краю і чужих країв.

Книжка складена циклічно, відповідно до життя в школі, пір року і потреб юнацької психіки. В ній є вісім циклів: Учітеся, брати мої; Минуле України; Взимі; Казковий світ; Розвага; Юний Шевченко; Весною і По дорозі життя.

В книжці поміщено твори понад 30-ох авторів: Шевченка — 6 творів, Руданського — 5, І. Франка і Л. Храпливої — по 4, Б. Лепкий — 3, Л. Українка, Н. Мудрик, А. Франко-Ключко, І. Савицької, М. Коцюбинської, М. Маморського, О. Олеся — по 2, Є і два передруки з „Веселки". З інших авторів по одному.

Після кожного тексту автор дав інформації про текст і дуже часто про автора твору. Численні запити після тексту спонукують учня до думання, до поширювання відомостей, до мовної й письмової вправности. Наприкінці кожного циклу вміщено окремі розділи під заголовком *„Закріплення відомостей"*, в яких автор пригадує читачам все те, що є найважливіше в даному циклі.

При нагоді обговорення нового видання „Української Читанки" проф. К. Кисілевського хочемо пригадати деякі наші давніші завваги про те, чим впорядники подібних читанок повинні керуватися, добираючи матеріял до своїх книжок.

Впорядники повинні виходити з того, що є відоме і найближче юним читачам, і таким чином поширювати їх відомості й поглиблювати їхній сантимент та любов до тієї країни їхніх батьків, якої вони ніколи не бачили, і яка є для них „далекою", щоб зробити її „близькою", як про це співається в „Гимні американських українців".

Коли впорядник читанки вирішить цю справу, тоді він вже знатиме, що має бути в читанці. Наші діти в більшості належать до молодечих організацій, і вістки про ті організації та про інші наші організації в цій країні — це той матеріял, який буде звеном між вістками про Україну та знанням про Америку.

В читанці К. Кисілевського є і матеріял про наше життя в цій країні, хоч треба ствердити, що його ніколи не буде забагато. Про це повинні подбати наші дитячі письменники, коли б їх хтось зорганізував для тієї цілі.

Книжка має 176 сторінок і надрукована на доброму папері; в ній є 32 ілюстрації, між ними 6 заставок і кінцівок Якова Гніздовського. *На 176 ст. відзначено* 14 друкарських помилок. Хоч це й невелике число, але в шкільній читанці не повинно їх бути зовсім. На ст. 170-172 видрукувані „пояснення" до 116-ох слів, які можуть бути для читачів незрозумілі. Ці пояснення не завжди уточнені, а деякі можуть дезорієнтувати читачів.

„Українська читанка" проф. К. Кисілевського дає цікавий матеріял для учнів того віку, для якого вона призначена. Нею можна користуватися в школах при навчанні української мови, а також вдома, де ця книжка може бути відповідним матеріялом для пізнання життя в Україні і, частинно, в ЗДА. „Українська Читанка" може служити також як звичайна дитяча чи юнацька література.

Л. Луців

ЗАКІНЧЕННЯ ШКІЛЬНОГО РОКУ В АННАПОЛІС

Під час закінчення шкільного року у Військовій Морській Академії в Аннаполіс, відбулась теж урочистість передання прапору новому річникові кадетів, що її довершила панна Марґарет Анна Спенсер з Норфолку, Вірджінія, у супроводі команданта Академії контр-адмірала В. Р. Смедберґа, III.

Стівенсон домагається економічного пляну для вільного світу

Іст Ленсінґ, Мишиґен. — Колишній демократичний кандидат на президента Адлей Е. Стівенсон промовляв на закінченні шкільного року в Мишиґенському університеті і домагався широкої програми для опанування економічної кризи, яка загрожує вільному світові. Вільні держави світу, казав Стівенсон, мусять розбудувати цілу систему міжнародної торгівлі, чого домагається і уряд ЗДА, але це не може статися так довго, поки ця країна не станеться боржником для держав вільного світу, бо Велика Британія і Франція перестали бути кредиторами світу. Стівенсон домагається, щоб зорганізувати окремий комітет фахівців, який виготовив би плян, яким способом можна не допустити до економічної кризи у вільному світі і як припинити економічну експанзію СССР. Стівенсон пропонує зорганізувати Міжнародний Лікарський Рік, щоб вивчати справу поліпшення здоров'я, припинити пробні атомові експльозії в порозумінні з СССР в справі контролі зброєння та визнати Заходом засаду совєтської рівности зброєння.

ГОЙСС ДІСТАВ ПОЧЕСНИЙ ДОКТОРАТ ПРАВА

Ганновер, Ню Гемпшир. — Дартмунтський каледж вшанував німецького президента д-ра Теодора Гойсса почесним докторатом права. Гойсс подорожує по цій країні. Президент того каледжу д-р Джан Словн Діки сказав, що від попелу зі спалених гітлерівцями Гойссових книжок людська гідність вічно буде оновлюватися немов той Фенікс із старинної мітології.

Ділимося сумною вісткою про смерть

НАШОЇ НАЙДОРОЖЧОЇ МАМУСІ й БАБУСІ

бл. п. Палагна з Данищуків САВЧУК

яка упокоїлася в Бозі дня 5-го квітня 1958 р. на Сибірі, на 80-му році многострадального життя.

Нехай чужа земля буде Тобі пером!

Глибоким горем й жалем прибиті:

інж. МИХАЙЛО — син
АНТОНІЯ — невістка
ОРИСЯ з чоловіком РОМАНОМ
й ЛІДЗЯ — внучки
МАРІЯ — донька з чоловіком
й трьома внучками в Сибірі

Короткі Вістки

● **В повіті Вестчестер** під Ню Йорком від зудару двох авт згинуло 7 осіб. Ляборатрійні досліди виявили, що вбитий шофер одного з тих авт був п'яний. Нюйоркська поліція ствердила, що більше як половина вбитих автоводіїв в автових катастрофах була п'яна. Губернатор Гарриман проєктує, щоб авта тих автоводіїв, які були покарані за невідповідну їзду в п'яному стані, мали окремі відзнаки на видному місці.

● **о. д-р Норріс Вилсон**, виконний директор Світової Служби Церков, повідомив, що ця добродійна протестантська організація відновлює свою реґулярну допомогу Польщі. Вже при кінці минулого тижня вислано з Балтімору товарів на суму 25,000 долярів. Відновлення допомоги почалося після довших переговорів із представниками польського уряду.

● **Аллен Собуль**, 28-річний студент медицини родом із Клівленду, тепер на медичному факультеті у Відні, відкликав своє американське громадянство. Він заявив, що є „ворогом усіх націоналізмів" та не хоче воювати за ніяке політичне переконання ані віровизнання. Фактична причина його відмови від американського громадянства — як виходить з газетних повідомлень — це нехіть іти до війська, куди мали покликати його.

● **Альфред Гіндс** здобув собі з лондонської поліції і в злочинному світі друге ім'я „Чарівника". Свою „чудодійну" силу він доказав — трьома втечами з в'язниці серед найтрудніших обставин та штукою скриватися перед поліцією. У 1953 році Гіндса засудили на 12 років в'язниці за пограбування $106,000 у складі меблів у Лондоні. Він утік, оприлюднив в газетах заяву, що є невинний і *скривався протягом 249 днів.* Поліція схопила його в столиці Ірляндії Дубліні. Під час судової розправи за ту втечу — Гіндс зумів зачинити свою сторожу в туалеті, вискочив вікном, перескочив два мури, але був на волі тільки 24 години. Він перевів тоді 25-денний голодовий страйк. В минулому тижні втік утретє, цим разом із спільником, який подбав вже за авто недалеко в'язниці. Він оприлюднив знову в газетах заяву невинности, прислав кілька листів і дарунки своїй родині та згодив адвокатів для оборони його. Вся англійська поліція поставлена на ноги в пошуканках за „чарівником". Публіка почала сприяти йому.

Ставайте членами Українського Народного Союзу, а тим самим і співвласниками 20-ти мільйонового майна організації!

Посмертна Згадка

ЛІДІЯ ПОСТОЛЮК, членка 25 Відд. УНСоюзу, в Джерзі Сиі упокоїлася в Бозі несподівано, по короткій і важкій недузі, дня 9-го червня 1958 р. Покійна народилася в Сколім, пов. Стрий, Зах. Україна. До УНСоюзу вступила 1950 р. Панахиди — в понеділок і вівторок, 9-го і 10-го червня 1958 р., о год. 8-ій веч., в пох. заведенні І. Ковальчика, 129 Grand St., Jersey City, N. J. Похорон — в середу, 11-го червня, о год. 9-ій рано з пох. заведення до церкви св. ап. Петра й Павла при Greene St., а після Богослуження на цвинтар Holy Cross Cemetery, N. Arlington, N. J.

Вічна Їй Пам'ять!

Управа Т-ва.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ УНС

ДЖЕРЗІ СИТІ, Н. Дж. — Т-во „Клюб Поступовий", Відд. 70, повідомляє, що Місячні збори відбудуться в середу, 11-го червня 1958 р., о год. 7-ій веч., в Укр. Домі — 433 Hoboken Ave. Просимо прибути та вислухати звіту делеґатів із Конвенції УНСоюзу, як також вирівняти всі залеглості. — І. Патуляк, предс.; П. Костик, секр.

ЕЛИЗАБЕТ, Н. Дж. — Піврічні збори С-ва „Любов", Відд. 37, відбудуться в четвер, 12-го червня 1958 р., о год. 7-ій веч. Просимо всіх членкинь прийти на ці збори на означений час, бо буде звіт Управи і Контр. Комісії та звіт делеґатів із Конвенції УНСоюзу. Довгуючих членкинь просимо вирівняти залеглі вкладки, зі собою прошу привести нових кандидатів на членів УНСоюзу. — А. Пограчни, предс.; М. Полевчак, кас.; А. Гнатюк, фін і рек. секр.

НЮАРК, Н. Дж. — Місячні збори Т-ва „Зап. Січ", Відд. 371, відбудуться в п'ятницю, 13-го червня 1958 р., в Січовій залі при 506 S. 18th Ave. На зборах буде звіт делеґатів із Конвенції УНСоюзу. Прохаємо всіх членів прибути. — І. Оверко, предс.; П. Заболоцький, кас.; Ю. Баранюк, секр.

ІРВІНҐТОН, Н. Дж. — Місячні збори Т-ва ім. І. Франка, Від. 490, відбудуться в п'ятницю, 13 червня 1958 р., о год. 7:30 веч., в залі Укр. Пресв. Церкви — 36 Harrison Place. Буде конвенційний звіт. — О. Чорномаз, секр.

ЩАДІТЬ У ЛЕГКИЙ СПОСІБ КУПУЙТЕ СВОЇ БОНДИ ЧЕРЕЗ ПЕЙРОЛ СЕЙВІНҐС

● РОЗШУКИ ●

Васильків Дмитро пошукує сестри дітей зі села Делавиця, СТЕФАНА ФИТЬ і ОЛЕНУ. Маю вістку від їх мами з краю. Хто знав би дещо про них, прошу зголоситись на адресу:

Dmytro WASYLKO
N. 1 Barber Street
Auburn, N. Y., USA

Заграничні часописи прошу про передрук.

Читайте українські книжки й газети, бо часте читання веде до просвіти, а просвіта — це сила!

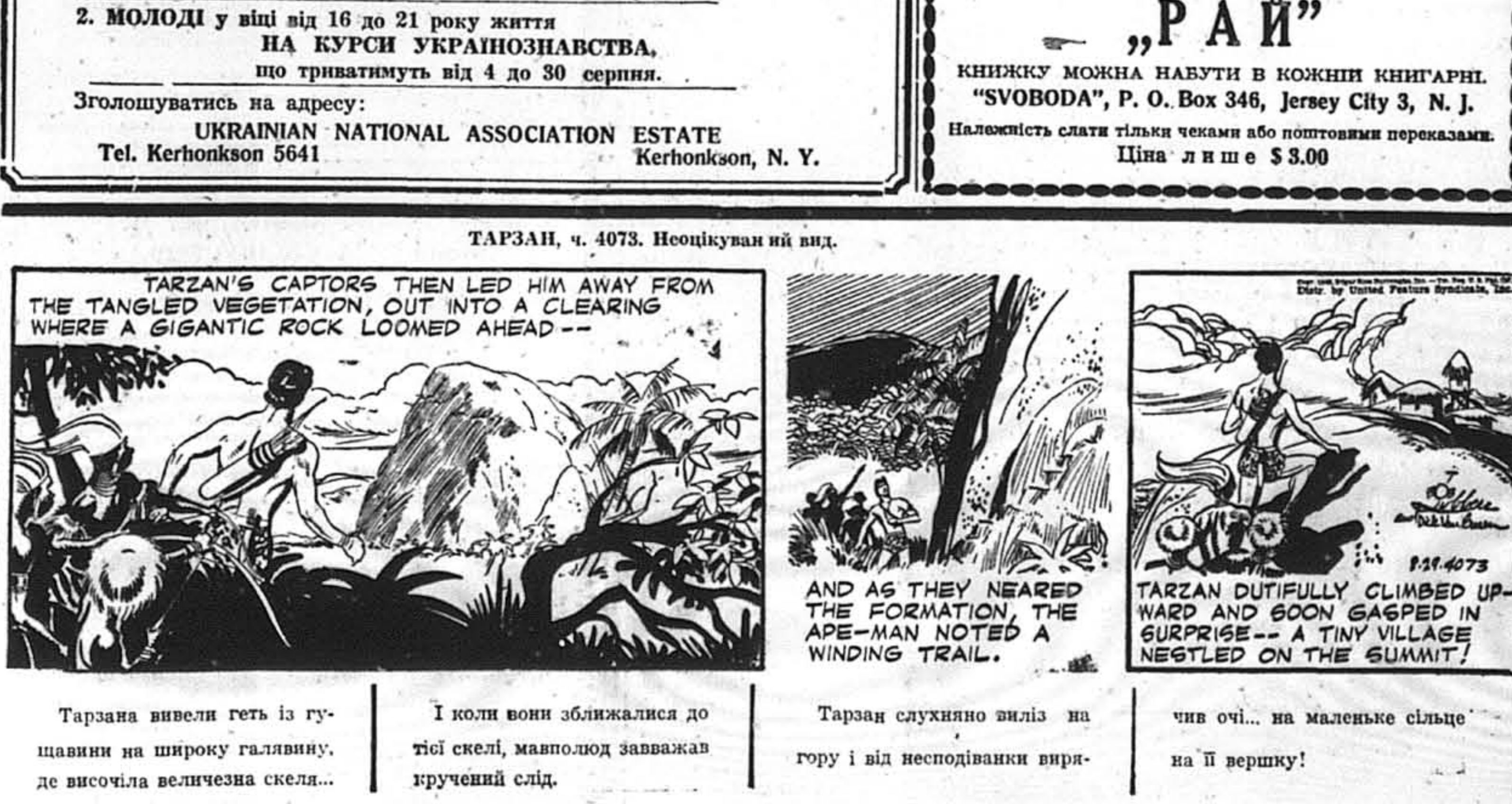

ТАРЗАН, ч. 4073. Неоцікуваний вид.

Тарзана вивели геть із гущавини на широку галявину, де височіла велетенська скеля...

І коли вони зближалися до тієї скелі, мавполюд завважав кручений слід.

Тарзан слухняно виліз на гору і від несподіванки вирячив очі... на маленьке сільце на її вершку!